

Kościół wobec wyzwania barbarzyńców

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- przybliżenie roli Kościoła podczas wędrówki ludów i kształtowania się nowej cywilizacji;
- ukazanie aktualności idei benedyktyńskiej i właściwego stosunku chrześcijan do pracy.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- potrafi omówić sytuację w Europie w okresie wczesnego średniowiecza;
- opowiada o chrystianizacji plemion germańskich i jej znaczeniu dla budowy nowej Europy;
- zna i rozumie benedyktyńską zasadę *Módl się i pracuj* i stara się ją realizować;
- wskazuje na dzisiejsze zagrożenia chrześcijańskiego pojmowania pracy.

Pojęcia, postaci:

wędrówka ludów, upadek Rzymu, chrystianizacja ludów germańskich, św. Benedykt, Monte Cassino, Tynieć.

Wartości:

wartość pracy połączonej z modlitwą, szacunek dla tradycji starożytnej, wartość rozumnej pracy.

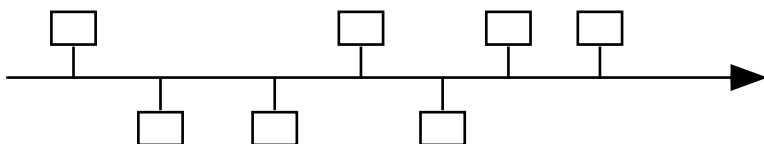
propozycja realizacji

1. Nauczyciel wyjaśnia zawarte w temacie lekcji określenie barbarzyńców i krótko omawia okoliczności ich docierania do Cesarstwa. Uczniowie prezentują zdobyte na lekcjach historii wiadomości o wędrówce ludów w IV–VI wieku.
2. *Linia czasu* – uczniowie pracujący w grupach wykorzystują dotychczasową wiedzę i tekst z podręcznika dla opisanie (na osi) wydarzeń związanych z wędrówką ludów. Urozmaiceniem może być np. zapisywanie zjawisk

negatywnych i pozytywnych różnymi kolorami, analogiczne zastosowanie kolorowych kartek, na których wydarzenia będą opisane i przyklejone przy odpowiednich punktach na *linii czasu* (ewentualnie ustalenie, iż wydarzenia pozytywne zapisujemy nad osią, a negatywne pod nią itp.).

lub:

3. Zapis w zeszytcie:

Wielka wędrówka ludów, jaka miała miejsce między IV a VI wiekiem była ważnym sprawdzianem dla chrześcijan. Migracja ludności i napływ nowych plemion miały swój wymiar nie tylko społeczny, ale także religijny. Na ich tle znaczące były słowa św. Augustyna: „Nie pozostawaj związany ze starym światem, nie odmawiaj być odnowionym w Chrystusie”. Ich realizacją była budowa nowej cywilizacji i integracja ludów, której sprzyjał Kościół. W ten program wpisywał się także nowy typ zakonu, którego twórcą był św. Benedykt z Nursji.

4. Nauczyciel zapoznaje uczniów z życiem i działalnością św. Benedykta, wskazuje na specyficzny typ stworzonej przez niego reguły zakonnej (nie powinno zabraknąć wiadomości o nim jako patronie Europy, a także omówienie działalności benedyktyńców w Polsce. Na potwierdzenie benedyktyńskiej zasady: *Módl się i pracuj* warto zapoznać uczniów z produktami zakonników i siecią ich sprzedaży – także internetowej, na stronie <http://www.benedicite.pl/>).
5. Uczniowie samodzielnie sporządzają krótką notatkę w zeszytcie o św. Benedykcie, korzystając z tekstu w podręczniku, ewentualnie także ze skopiowanych fragmentów homilii Jana Pawła II z materiałów do wykorzystania (opcjonalnie można odczytać tekst i zrezygnować z rozdawania go uczniom).
6. Podsumowanie lekcji, w którym warto zwrócić uwagę na aktualność zagadnienia w związku z licznymi dziś migracjami – traktowaniem Polaków zagranicą, obcokrajowców spotykanych w naszym kraju, problemem niegodziwej pracy. Temat jest także okazją do podkreślenia roli chrześcijaństwa w Europie.

inna propozycja pracy na lekcji

Od tej lekcji nauczyciel może przynosić do klasy tabliczkę z oznaczoną cyfrą wieku, który będzie omawiał.

Lekcję można zacząć od pracy z mapą Europy w okresie wczesnego średniowiecza (ewentualnie z atlasami historycznymi, jeśli są w szkole). Posługując się mapą, nauczyciel wyjaśnia ówczesną sytuację historyczną. Uczniowie samodzielnie formułują wnioski dotyczące zagrożeń dla dotychczasowych mieszkańców Europy zachodniej. Na tym tle należy wprowadzić informację o św. Benedyktie i jego braciach. Posługując się ulotkami wydаныmi przez benedyktynów, fotografiami Tyńca i Monte Cassino lub filmem, należy opowiedzieć o dniu dzisiejszym tego zakonu.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – ideał pracy połączonej z modlitwą w literaturze;
- ✓ historia – wędrówki ludów, upadek Rzymu, powstanie zakonu benedyktyńskiego i jego rola w średniowiecznej Europie;
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – ideał pracy i modlitwy w życiu rodzinnym;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – ideał pracy i modlitwy w życiu społecznym, wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym – ideał pracy i modlitwy w życiu gospodarczym;
- ✓ plastyka – św. Benedykt i jego bracia w malarstwie i rzeźbie, architektura najświetniejszych klasztorów benedyktyńskich;
- ✓ muzyka – chorał gregoriański;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – wartość systematycznej i celowej pracy.

materiały do wykorzystania

Nauczanie Kościoła

Za czasów, kiedy to Ewangelia – Radosna Nowina Chrystusowa – wkroczyła do antycznego świata, świat ów nosił jeszcze na sobie jarzmo niewoli. Benedykt z Nursji widział realizowaną tradycję niewolnictwa na horyzoncie swej epoki, a równocześnie czytał w Ewangelii niepokojącą prawdę o wyrównaniu według porządku Bożej sprawiedliwości, jeśli chodzi o los marnotrawcy bogacza oraz ubogiego łazarza. Czytał on także pocieszającą prawdę o braterstwie wszystkich ludzi. Ewangelia ukazywała mu się niewątpliwie od początku jako apel do przewycięzania w imię równości ludzi w oczach Stwórcy i Ojca, w imię krzyża i odkupienia człowieka.

Czy to nie był ten sam św. Benedykt, który tę prawdę, tę radosną nowinę o równości i braterstwie, włączył do swej Reguły, jako zasadę życia? On ustawi ją nie tylko jako życiową zasadę dla swych wspólnot mniszych, lecz także z nią uczynił coś więcej. Uczynił z niej mianowicie życiowy ład dla wszystkich ludzi i narodów: *Ora et labora!* (Módl się i pracuj!). W świecie antycznym praca była losem niewolników. Uchodziła za znak braku ludzkiej godności. Być bowiem człowiekiem wolnym oznaczało wtedy – nie pracować, a tym samym – żyć z pracy innych. Benedyktyńska rewolucja nadaje pracy stanowisko centralne w godności człowieka.

Godność pracy nie da się wyprowadzić jedynie z materialnych, ekonomicznych kryteriów, ale musi dojrzeć w sercu człowieka, a może ona jedynie i ostatecznie przez modlitwę osiągnąć dojrzałość. Albowiem modlitwa, a nie jedynie kryteria produkcji czy konsumpcji, mówi ludzkości ostatecznie o tym, kim jest człowiek, który pracuje w pocie czoła swego oblicza i w trudzie zaangażowania swego umysłu czy rąk. Modlitwa mówi nam o tym, że on nie może być niewolnikiem, ale że jest człowiekiem wolnym. W wierze w Chrystusa i w modlitwie odkrywa człowiek pracujący swą godność.

Jan Paweł II, *Homilia w Subiaco*, 28 IX 1980